

Historic church, Maniitsoq

Tunngaviusumik inooqatigiinnermik misissuineq sunaava?

- Suliniummit sunnerneqarsinnaasut ullumikkut inooqatigiinneq aningaasarsiornerlu paasiniaarlugit misissuineruvoq
- Misissorneqartunut ilaavoq Qeqqata kommuunia – Maniitsoq aamma Sisimiut nunaqarfiillu annerit arfinillit: Atammik, Napasoq, Itilleq, Kangerlussuaq, Sarfannguit, Kangaamiullu.

Misissuinnermi periaaseq

Tunngaviusumik inooqatigiinneq pillugu misissuinnermi paasissutissat katersorneqarput ukunanga:

- Qarasaasiaq atorlugu, Kalaallit Nunaata Naatsorsueqqissaartarfiani misissuinnerit, Danmarkimi Udenrigsministeriamit, Kalaallit Nunaanni naalakkersuisoqarfinit arlalinnit, Namminersoneq pillugu isumaqatigiissitamit, kiisalu Stefanson Arctic Institut-imit;
- Inooqatigiinneq pillugu misissuierarnerit marluk (junimi septemberimilu 2009), soqutigisaqatigiit inuttaanik ataatsimeeqateqarnermit kiisalu/imaluunniit Nuuummi, Maniitsumi, Sisimiuni, Atammimmi, Napasumi, Itillermi, Kangaamiuni aamma Sarfannguani soqutigisaqatigiinnik oqallitsitsineq; aamma
- Maniitsumi illoqatigiinnik 278-nik misissuineq, taakkunanilu inuit katillugit 813-iupput. (Maniitsumi inuit 30% procentii).

Suut misissorneqarpat?

Piniakkanik atuneq inuussutissarsiuutillu

- Piniakkat qanoq atorneqartarnerinik paasissutissat katersorneqarput, inuussutissarsiuutit, inooqatigiinnermi- kultoreqarnermilu suliffeqarfiit, upperisaqarneq, ileqqorissaarnermut tunngasut/kusanartulerineq, akerleriinnerit piusut pilersinnaasullu, aamma inuit Maniitsumut nuuttarneri.

Inooqatigiinnermi aningaasartuutit pilersaarusionerillu

- Paasissutissat katersorneqarput inooqatigiinnermi aningaasartuuteqarnermi pissusiusut tunngavigalugit, paasinnineq, sumiiffimmi aqqissuussineq sullissinerillu, suliffeqarfiit sulisoqarneri.

Tunngaviusumik misissuinnermi paasisat

- Maniitsumi inuit piffissami sivisuumik ikiliartorsimapput, aningaasarsiornerup ajornakusoornera pissutigalugu.
- Kalaallit Nunaanni sulisut amerlassusaat oqaatigineqarsinnaanngikkaluartoq nalunaarsuinerup assigiissaarneqannginnera pissutigalugit, aammalu sulisut pisortatigoortumik atorfeqanngitsut amerlammata, pingaartumik nunaqarfinni, paasineqartut malillugit inuit sulisinnaasut akornanni suliffillit 93% -it missaanniissorineqarput. Maniitsumi inersimasut 70%-ii sinnerlugit suliffeqarput.
- Nuna tamakkerlugu sulisut amerlassusiat 2002-mit assigiartumik qaffakkiartuaarsimavoq, sulisullu arnat angutillu nalinnaasumik amerlassusii assigiartuupput, arnat amerlanerulaarlutik. Maniitsumi sulisut amerlassusisa pissusaat tassunga assiguvooq.
- Takornariaqarneq Nunamut tamarmut Qeqqatalu Kommunanut annertusiartortumik aningaasarsiorfigineqarpoq. Maniitsumi Sisimiunut naleqqiullugu takornariaqarnermut suliffik mikineruvoq, annertusiartortutulli pingaarnersaattut isigineqarluni. 2007-mi takornarissat 47%-iisa missaat Kalaallit Nunaata qeqqani angalaarput.
- Sulisut immikkut ilinniagallit amerlassusiisa procentii (ass. mikanikkimut imalt. teknikkimut tunngasut) appasipput, sulisullu taakku immikkut piginnaanillit suliffitt ilinniakkaminut tunngasut tunaartarlugit noorartarput.
- Maniitsumut nuuttarnerit annertunissaat Suliniummi suliffeqalernerup pissutigalugu taakkunungalu assigusumik pisoqarnissaa ilimagineqarpoq, nunatsinneersunik nunanillu allaneersunit.
- Sulisut ilinniagallit allamit Suliniummut suliffissarsiorpata, kommuneqarfiit allat sulisuminnik annaasaqassapput, nungagisami inuit amerlassusaat aningaasaqarnerlu sunnerlugu.

Maniitsumi ataatsimiinneq

Tunngaviusumik misissuinnermi paasisat (nanginnera)

- Piniarsinnaaneq aalisarsinnaanerlu kiisalu ilaquttat ilaginissaannut piffissaqarneq Kalaallit Nunaanni kultorip ilaginnarpaa, illoqarfinnilu aamma nunaqarfinni soqutigisaqatigiinni inuttaasut eqqasuutigineqarpat Suliniutip sunniinerisa ilaginnagaat piffinni assigiinngitsuni piniarfinnukarsinnaaneq aalisarfinnukarsinnaanerlu ajoquserneqarsinnaasasut, imminut piffisaqartitaaneq millissasoq, aqqissuussamillu piffisalersukkamik sulinermut sungiussiniapilloorneqassasoq.
- Kalaallit Nunaanni politiit ilinniarsimasut amingaatigineqarput, qallunaatut oqalussinnaaneq kiisalu aningaasarsialunep pissutigalugit. Kinguneraa politiit qallunaat arlalitsigut taartaallutik sivikitsumik sulinissamut isumaqatigiissuteqarlutik suliarortarneri, kalaallisut oqalussinnaanngikkaluarlutik, isumannaarsuinerimullu periarfissat millisillugit.
- Qeqqata kommuniani pinerlunnerit maannakkut annertunngillat, tamannali qaffartinneqarsinnaavoq sulisussat amerlasuut nutsernerisa kinguneratut. Inuit taamatut amerlinerata nunaqartut attaveqatigiinnerat annertuumik allangortissinnaavaat isumannaallisaanermullu suliasat annertusillugit.
- Qeqqata Kommuniani Kalaallillu Nunaanni pinerluutit annertunersaat illoqatigiinni persuttaanerupput atoqatigiinnermilu atonerluinerullutik, ilaqutariinnullu eqqornerqartunut piffissami sivisuuni sunniuteqartussaalluni, atuarneq, ilinniarnep suliffissaqarnissarlu sunnerlugit.
- Nalagaaffiup inissaqartitsiniarnermini salliutippaa inuit namminneq inissaminnik pisinissaannut kaammattuineq, kinguneraalu inigisap pitsaassusianik ajornartorsiorneq, attartukkanillu inissaaleqineq, siunissamilu attartukkanik annermik inissaaleqititsinissaq.

Maniitsoq